

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И бр. 90268

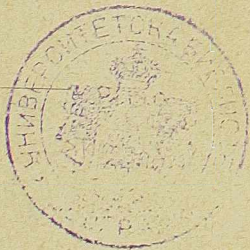
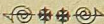
БОЖИЋНА ПЕЧЕНИЦА

У Б 14
264

ПРИПОВЕТКА

од

СТЕВАНА СРЕМЏА

ИЗДАЊЕ Б. УР. ГЛАСНИКА ЗА НАУКУ И ЗАБАВУ

БЕОГРАД

ПАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА, КН. СПОМ. БР. 35.

1898

mg 234243847

БОЖИЋНА ПЕЧЕНИЦА

ГЛАВА ПРВА

У којој је описано све што је нужно да се претходно зна.

Како која година, и како који дан ближе Божићу, а мене редовно, сваке године, хвата све већи страх од њега.

Седим тако, па једва чекам да прођу ти дани, као да нисам — Боже ме прости! — Хришћанин! Тешко ми је кад ме неко позове на први дан, а још теже, ако ме нико не позове. Кад ме позову, бојим се, да ми се не допадне друштво или ја друштву, а ако ме нико не позове, а ја се онда осећам некако усамљен и заборављен.

Па ипак је некад боље бити и непозван па седети лепо са „костгебером“ сву ноћ, па кад дође на њега ред отпевати кроз зубе по једно „Рождество твоје“, него да

му се деси на први дан Божића оно што се десило Павлу Постиљоновићу, кад га је позвао Јован Максић назван „Ватра“, да му буде полагањик првога дана светлога празника Рождества Христова.

А ево како је то било.

Знам да ће вас интересовати прича, за то ћу мало произдаље почети и нећу прегутати ни поједине ситнице, само да би вам слика што пластичнија испала.

*

И Павле Постиљоновић и Јован Максић, и полагањик и домаћин, били су чиновници једног туђавог надлештва у једном истом месту, али у ком, то вам нећу казати, јер нисам рад да имам посла са судовима нити да вређам отачаствене поштаре.

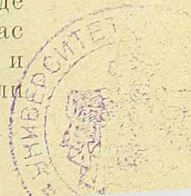
Дакле прво ћемо почети са домаћином.

Јован Максић, тај што је био домаћин првога дана Божића, био је поштен човек, и кад то кажем, ја не говорим онако на памет, нити тражим да ми верујете онако на браду. Питајте ма ког ноћног стражара, па и оног најстаријег, онога што и дању и ноћу спава — дању јер је то така служба, а ноћу опет, јер је ноћ од Бога

за то дата — ни један вам неће моћи казати да га је ухватио у каквом недозвољеном послу. Једном речју, поштен човек; говоре, душа ваља, да рђаво плаћа дугове, али опет, лепа му је страна та, што их он и не одриче.

Умео је вешто и да позајми од неког а још вештије да га после скине с врата. „Како, како — имађаше обичај кад хоће да изврши операцију — како са здрављем; како жена, деца, како пазар?“ — „Па, пазари се, пазари; крај с крајем, ех таљига се, таљига!“ одговори мајстор или бакалин. „Е баш ми је мило, кад ти иде пазар, вели Јова, баш добро те ми нећеш одбити једну малу молбу.“ И онда изиђе с предлогом.

„Ама, господин Јово, заустави га после неког времена какав шнајдер, шустер, тишлер или тако већ ко, а ја сам дош'о за оно мајло . . . а ја мислим да је доста чекања било . . . а сад су ми врло потребни новци!“ — „Имаш добри, вели му Јова, не бој се! Зар у мени немаш вере?! Ко ме сам ја још до сад зајео? Ти само накриви капу!“ — Некоме се већ досади да иде сам на пошље шегрта. „Поздравио вас мајстор и послао вам ово“, вели дечко и даје му цедуљицу. — „А, врло добро! вели

Јова и не гледа у цедуљу него је меће у цеп јер зна већ цео текст на памет. Како си мали, шта радиш мали, заџака Јова, море па и ниси ти мали, какав мали! Гледај га само! Море, та ти си ми већ момче на женидбу!“ — „Молим вас, прекида га дечко, каз’о ми мајстор да се не враћам без пара!“ — „Море, упаде му Јова у реч, донећу ја сам! А ти ајд’ иди, благо мени, а ја ћу сад за тобом. Ајде иди, момче, па кад се ожениш играћу ти у сватовима. Пази, молим те, колики је, читав гардист!“ заџакао Јова и оставља забуњена шегрта а сам граби напред. Тако би испратио сваког кредитора свог како у лицу шегрта и калфе тако и у лицу самога мајстора; управо имао је моћ да их тако рећи хицнотише и то врло вешто. Тек он некако скине с врата и испрати свакога кредитора па био он шегрт, калфа или сам газда и овај се нађе на сокаку празних шака, па јадан човек, ни сам не зна како се то с њим десило! А како се пре тога наострешо и наоружао кад је пошао к њему, да му прочита онако како он уме, онако његовски; понео и револвер тврдо решен да му скреше револвер у груди: Дан-дан! И тако се један пут мре! Мајстору се само кува и мења боју а Јова

га одобровољава и умирује и каже : да он као стари социјалиста не би за живу главу закинуо раденику, и тако скине с врата мајстора. „Тако, тако, једномишљениче, не брине се ти ! Неће ти пропасти код мене, не бој се !“ Ради те особине своје и добио је Јован Максић надимак са којим је познатији него са презименом својим. Звали су га *Ватра*, Јова Ватра, на што се Јованије баш ни љутио. Хе хе ! трља Јово задовољно руке. „Ватрица, Ватрица !“ поправља их Јова. И цела варош га тако зна. Они којима је мање дужан, зову га : *Јова Ватрица*, а они, које је већма закачио, зову га : *Јова Ватра* и увек по нешто опсују.

Јован Максић је од својих четрдесет и пет година. Поштар је VI. класе, таман за једну класу старији од мезуланског коња, како му једном рече један његов колега (старије класе наравно), — а да је правде или бар среће у свету за-њ, како он сам вели, он би требао већ давно да је шеф неке поште. Али одавна је овладала несрећа по свету; где год се окренеш а он среће нема, него га тера „баксуз“ једнако од како памти за себе. То му је загорчало дане већ у пролећу живота његова. Тако је у школи још много пропатио од клевета, сумњало се почешће

на њ за по неку изгубљену ствар и с тога је школовање у основној школи оставило врло тужне и по мало ружне успомене у њему. Ту се први пут напојио из чаше животне горчине, јер је ту у школи извукао више батина него мезулански дорат из штале му кад је вукао дележанац преко Плоче. Па како му је онда понуђен пехар жучи и из њега први пут сркнуо, тако и после тога, а још и данас једнако пијуцка из њега. С тога је још из раног детињства постао песимиста. Од неправде је много претрпео и у гимназији. Овде су опет многи професори имали пизму на њ. Из страних језика су га увек питали неправилне глаголе а из Рачунице Правило Тројно. На испиту су га обарали и он је три разреда учио шест година; седео у последњој скамији и био увек меланхоличан. И он напослетку сит неправде, препун горчине живота а жедан науке за коју је живео, — мораде напустити школу којој се посветио. Јавно мњење било је, истина, на његовој страни, али је то била слаба вајда за увређен понос и срце његово, кад су ти исти професори и даље остали на својим местима у школи и чекали своје периодске повишице, и, као за пакост, мораде он све то знати и очима гледати, јер

су стизале у казначејство где је он пре-
пишчик био.

*

А то место препишчика једва је добио. Сва му се фамилија дигла на ноге, док му је израдила то место. И тетка и стри-
на и стриц, и неки далеки рођак (чије су
име и звање врло често с поносом споми-
њали) и мати — све је то полетело и спало
с ногу док му је нашло места. Оца нисмо
споменули, јер га, јадник, није имао. Дав-
но га је изгубио. И ту је наш Јован био
малерозан; дошао је на свет две године
после очеве смрти, и на тај начин даје
се разумети за што је једна рубрика у
„Протоколу крешчајемих“ празна остала
а у Крштеници стајало за име оца „не-
вједом“ — јер је мали Јоца дошао на
свет онако — како да се изразим — онако
као неко писмо с анонимним потписом или
без потписа, као нека врста памфлета, али
нешто повише задоцњено.

Но мати му је већ умела накнадити оца
и њена милошта оследила му је рџне дане
детињства, тако да је то најлепше и нај-
ведрије доба у животу Јованову. После
је долазио сам јед и чемер. Мати га је

јако волела. Увек је сваком говорила, да јој је син врло бистар, али, ето, нема оца, а свет је овај гадан, па је сироче свакоме на путу. Али она ће, говорила је она, свим силама радити, да га изведе на пут. И она му је доиста чинила све и сва. Купи му пајаца што дречи и пљеска рукама кад се претисне, а мали Јова га одмах други дан онако анатомски рашчерупа, да га види какав је изнутра. А мати га гледа само па ужива. „Ако Бог само да нани дана, та радиће нана дан-ноћ и ногама и рукама, па ће нана тебе послати за „медедијонара“! рекла би му пуна задовољства гледајући га како се удубио у посао па брижљиво разгледа рашчерупаног пајаца. Али „човек налаже а Бог располаже“ и наш мајкин „медедијонар“ запе па ни маћи. И место да медицине учи десет година (као што то већина добрих Срба и чине), — он запе у нижим разредима неких шест година и с тога се, ето, и нађе у Казначејству.

✱

Као практиканат понашао се примерно, био пун такта. Преписује лепо и тачно, изради све што му казначеј да, и овај је с њим задовољан, а тако исто и публика.

„Вредан к’о кртица, миран к’о бубица“ изражавали би се о њему. И као свако умиљато јагње, сисао је две овце. Од надлежних би добио лепу реч, а и при исплаћивању лиферанту или већ тако неком, не би ни Јова остао без исета, тако да се од тога бакшиша (а овај није редак био) могао пристојније одевати.

Био је тачан, смеран, права практикантска душа. Ишао је на прстима кад је што подносио на потпис казначеју или претпостављеном писару, тако да му је то већ постало друга природа његова, па је на прстима ишао тако рећи целога свога века, свуда и у кафани и на улици где год би само видео старијега од себе. Нигде га нико од старијих није видео с цигаром у зубима. Увек је држао цигару тако да је онај запаљен крај у рукав окренуо био, онако као што то раде гимназисте кад између часова пуше иза школе.

С одацијом је лепо живео. Постали су и „пер-ту“ и један другога називаху „приком“. Јова је често нудио одацију дуваном. „Прико, рекао би му Јова, оћемо л’ да задиманимо по једну?“ па му пружи табакеру на чијем је заклопцу била она добро позната глава са „Ја пушим. И ја пушим.“ Кад год би одација Аћим узео

ту табакеру у руке, смејао би се слатко; вечно би је разгледао и редовно би рекао: „Е, што је ширет! Е несрећник!“ а то би се Јове тицало. —

У кондуити му је стајало: да је марљив и да се изврсно може употребити за препис ако научи боље где треба метати запете и писати велика слова. То се тако понављало из године у годину неких десетак петнаест година — док се није најзад досадило и шефу и практиканту Јови. Јер овај (то јест Јова) изгледао је сам себи као онај што једнако само окреће „рингишил“; све око њега јури и вози се, а он само запиње и отаљава за другога. И Јова виде да туђе руке свраб не чешу, па се пусти у мало смелије авантуре. Реши се, на име, да сам себе на неки начин аванзује и побољша своје стање, тешећи се тиме да у овом гуравом свету управо нико и није поштен! Вешто је изводио. И колико је иначе повика била на њега да је ограничен, овде је показао за чудо доста окретности и умешности, тако да су претпостављени опазили, до душе, наскоро да је „сир ниже“ али је и „слово иже“ ту било; за њега се вешто постарао наш Јова. И олако му се прошло! Био је само изненађен једнога дана. Кад је једнога дана

сео већ за сто и узео перо и опробао га на нокту левога палца спремајући се да нешто преписује, приђе му шеф и каза му, да је отпуштен.

— А што, чуди се Јова, зар без саслушања?

— Узми капу, па ћути, па кажи: Берићат версун! Не дај Боже горе!

— Ја ћу се тужити! храбри се Јова и плаши шефа.

— Не гули коре, да не буде горе! вели му шеф. То ти само кажем. Зар ти да примаш неке депутације и неке поклоне и „јабуке“ место Господина Начелника или Господина Министра?! Да вараш гејаке и да им обећаваш нешто?!

— То није истина?! брани се Јова. Кад је то било?

— Море, зар је једаред. Да је једаред па да човек рекне: Нека га носи ђаво. И после да је само то —

— Е, па оно треба само један да викне: Уа!

— Није то, брате Јоване, „Уа!“, него ти си био ударио и у неке шпекулације. Знамо ми све то! Постао си лиферант! Придижеш канцелариски материјал ка јазавац кукуруз, па га после продајеш!

За то ћути па иди ; па фали Бога, што се само на том свршило ?

— Па јесте, вели Јова јетко узимајући шешир и кривећи га на десно уво: мале долове вешају а великима ордене прикачују.

— Тхе, слеже шеф раменима, шта ћеш, тако је то у овом свету !

— А, ми ћемо се већ понети мало по новинама. Мени мука да орем и да копам; нисам да тестерим дрва, а за писање, на прилику . . . е, па писмен сам фала Богу толико. Тек док ја раздрешим бисаге, оће много шта да чује свет. Оћу да потражим ступце од неких новина.

— Тхе, то је твоја ствар, вели му шеф.

— Па ће и господин Тодор шеф да се мало прослави. Знам и неке његове, знаш, онаке ствари —

— Па молим те, Јово, умирује га Тоша шеф, па ти то мени, ка' да сам ја министар па те ја отпуштам?! Није ме ни пит'о ако ћеш ми веровати —

— Молим те, ја ништа не кажем, а ти, господин-Тошо, само уживај! За једно влакно ја одерем руно читаво . . . Ја сам арнаутска сорта! вели Јова излазећи и палећи цигару први пут у своме веку у канцеларији.

Аћим одаџија само зинуо од чуда кад га је видео да пуши у канцеларији.

— Да није аванзовао, господин Јова? пита Аћим шефа.

— Аванзовао с коња на магарца! вели шеф.

Тако Јова напусти канцеларију и дугогодишњу чиновничку каријеру.

Нашавши се на улици он се не збунује него отвори адвокатску канцеларију код једнога пушкара у дућану. Пола дућана је држао пушкар а пола Јова. Писао је облигације, тужбе, жалбе а по некад и неко надгробно слово које ће наравно други изговорити на гробу дотичнога покојника или покојнице. Он добије само податке из живота, као године рођења, смрти, црте из карактера, разне врлине дотичнога или дотичне, па из тога саставља са мање или више успеха како кад. Једно му се надгробно слово још и сад памти у чаршији а почиње се овако: „Човек је тврђи од камена а мекши од стакла, а ево за што“. За тим следују примери, и похвале мртвом и утеха живима. Чим неко онако силнији а ипак доброга стања умре, а треба га што достојније ожалити, одмах полете наследници покојника (који ће се доц-

није извесно парничити због наследства па ће им требати доказа да су му они били ближи) код Ристе пушкара у дућан и отимају се и надмећу ко ће пре добити „Слово“ а Јова има готов шаблон па пише по њему. То је тако често било да је тај шаблон и Риста пушкар увардао и, што кажу, пофатао му марифетлуке па је после и он сам кришом писао „надгробна слова“ и конкурисао Јови. Овај је осетио да му се умалио приход, али задуго није могао да ухвати откуда долази то. Кад је дознао он се иселио од Ристе пушкара и место једне сталне и главне канцеларије имао је неколико филијала по оним механама где сељаци свраћају. Купи само дивит и туце артије па остави у тој и тој механи, и то му је онда једна његова канцеларија. Ту је дочекивао сељаке. И док му Јова пише молбу или жалбу, сељак седи и с њим заједно троши пиће механџији, за то је сваки механџија радо примао „господин-Јову адвоката“. А Јова седи тако у механи па вреба сељака као паук муву. Тако је радио неко време и трошкарисао се, Бога ми, прилично. Али од неко доба почеше га ређе тражити сељаци. У суду почеше одбијати Јовине писмене радове, јер често нису могли да знаду шта

хоће да каже, а Риста пушкар се тако извештио у писању надгробних слова да је Јову мало ко и тражио. Приходи му се с тога ужасно умањише и он се најзад, тужна срца, увери да нема ништа без државне службе.

*

И он се опет некако ућушка у државну службу. И једнога дана се опет обрете међу гомилом практиканата као стари Југ међу Југовићима. „Само да се нађем за државним јаслима, а после ми је колај посао!“ рече он. И са овог дугачког практикантског стола размишљаваше сад у коју струку да тражи да пређе, и где би могао мало брже напредовати. Као Херакле на раскрсници размишљаваше Јова: Хоће ли трновитом стазом добродјетељи или другом, оном утрвеном и цвећем посутом стазом, и на послетку се реши да удари овом последњом. Неколико дана после тога, могла се читати Изјава у тадашњем полузваничном органу, којом прелази у странку која је на влади. Одавно, вели, посматра рад свију политичких странака и до сад се није уписао, вели, још ни у једну странку нити је потпомагао једино с тога, што је хтео да

их хладно проштудира и процени, и сада, после дужег посматрања, испуњава и по форми оно, што је већ поодавно у срцу био, и прелази у странку која једино ради на спас отечества и која је једина у стању да Србију доведе, вели, на њен прави степен. Споменуо је после и сјајну круну Душанову и Цариград, и јуначкога Милоша Обилица, мученика цара Лазара и проклетога Вука Бранковића, а завршио је своју мало подужу изјаву тим: да ће и он својим слабим силама радити да се идеали Србинови што пре концу приведу и за то позива сваког слободоумног и поштеног Србина, да следује његовом примеру.

После ове своје штампане Изјаве послао је Јова и неколико дописа. Ови, истина, нису били штампани, али њему је доста било и то кад је међу Одговорима Уредништва нашао нешто и на своју адресу. Стајало је: „г. Ј. М. у Х. На послатом хвала. Јављај се што чешће. Послато ћемо употребити доцније, за сада још не можемо због нагомиланог материјала. Братско поздравље!“ А њему је толико и требало. Тек нека се зна, „да у том и у том месту живи Петар Ивановић Бопчински.“ Један му је допис био и штампан цео а други у изводу. Његове, Боже, радости! А тек кад

је прочитао у Одговорима Уредништва: „г. Ј. М. у *. Што си заћутао?! Мрдни мало! Јавни се, здравља ти! Твоје се ствари овде радо читају! Ти спаваш Бруте!!“ А толико је доста било Јови. Дваред се није дао опомињати, него седне одмах па пише допис. — „А где вам је, госпођа Кајо, Јова?“ питају Јовину жену друге жене. — „Ено га где седи — вели г-ђа Каја — па ради у соби. Посл'о ме од куће да му не сметам. Пише, само седи па пише! Пише, пише, Боже, па једнако пише! А кад се задуби у то проклето писање а он онда заборави и на јело и на спавање и на све! Не смем ни да га ословим онда! Паба ти, велим, и тих учених људи!!“ А учинио је сем ових књижевних радова и других неких услуга. Три пута је сведочио онако како је то партиски интерес и дисциплина захтевала; гласао је кад је требало и редовно је ишао у ону кафану коју је држао човек од владајуће партије. Али ипак, некако, ђаво би га знао, није се офајдио онако како се надао. Остао је једнако где је и био. И он увиде да је исте среће и судбине које и остали српски књижевници — неблагодарни народ не сећа их се. „Није фајде вели Јован! Док се дете не заплаче, мајка га се не сећа!“ И он поради и сам

и преко својих пријатеља. Дигне ужасан дундар и вику и то му, Бога ми, и помогне. Буде премештен у поштанску струку. „Међу слепцима ћорав краљ!“ рече Јова кад га запиташе што је променио струку. Добио је и класу, постао је поштар VI. класе па ту остао неких петнаест година тако да је већ изгубио наду на аванзман. Владе се мењале и ко ти све није постао и био начелник и министар, а Јова једнако поштар VI. класе; запао ту као дележанац у макишком блату, па никуд одатле. Све се око њега диже и пада и опет диже, а он стоји тако непомично. И није то сад више ни очајање него нека поштанска резигнација у којој се Јова сада налази. Али по некад се ипак вајка, што је толико и новца и времена и здравља упропастио за своју партију.

Али време лечи сваку рану — и Јова се помирио са својом судбином. Постао је философ и није више гледао само на оне *пред* собом него и на оне *за* собом и то га је утешило.

Тако он сад без одушевљења и без полета отаљава свој посао у пошти. Свакога

би дана отишао раније у пошту и читао би указе у Српским Новинама јер се охладио и разочарао и није веровао ни једним новинама више него само званичним. Чита тако у канцеларији новине па тек узвикне: „Ао, мој брате, овај, боме одвали!“ или: „Ене, ала овоме упаде секира у мед са све држаљицу!! Ко ће сад с њим!? Премештај по потреби; ала ће да згрне дијурну!“ па заћути тек и замисли се. „Море, ово баш онако, вели Јова, као оно у стиковима: „Сви Шајкаши одоше лако лако, само *један* остаде лагано!“ За тим би ишао редовно на кафу у кафану код Насте. Ту би се пошалио мало с Настом кафеџиком која је била тако широких груди да је трпела најнесланије шале тим пре што се већ на њих навикла јер их већ скоро седам година једне исте чује из његових уста. Ту би се до осам часова, до канцеларијскога времена разговарао с друштвом. Седне тако па се разговара с Милом Мутавџијом и Цветком Дивизијарем (то јест писарем из дивизије). Претресу ту све и сва. Говоре о тројецарском савезу; о величини и исполинском напретку Русије; о државној ергели у Љубичеву; о кућама од четрнаест и шеснаест спратова у Америци, или претресају о додацима конзул-

ским, ту се и заваде и на послетку и кладе, а првога који наиђе позивају да им пресуди. Говоре даље о старим „јегерима“ роду војске који је замењен данашњом пешадијом, о Бомбардирању Београда и о репарацији државнога брода „Делиграда“ за који су нам, како је Јова читао у неким новинама, сами Енглези давали пет лађа и десет шлепова, али наши нису хтели ни да чују за то. „А Јенглезима мерак на „Делиград“ због жестоке јације његове!“ вели Јова, а то им је већ неколико пута причао. Причање је често прекидао, нарочито кад је пред кафаном седео, са узвицима: „Пошто, рођаче, дрва?“ Или: „Пошто, снашо, пилићи?“ или „Пошто ти врапци?“ — „Какви врапци?!“ љути се сељанка па га грди и не осврћући се на њ. А Миле Мутавџија и Цветко Дивизијар зину па га слушају, па ће га тек Цветко Дивизијар запитати: „Па шта је даље било, господин Јово?“ а овај наставља започето, или почиње друго нешто, опет тако важно, да им прича. Ето тако је проводио време Јова пре подне, то јест до осам часова, а то је кад почиње канцеларијско време по свима краљевско-српским надлештвима.

После подне би, чим кашику из уста баци, хитао да се све батргао, да што пре стигне у кафану, да поигра мало „жандара“ до два часа. Играо је најчешће и најрадије са неким Швабом Кристијаном што прави штирак и сапун за вађење сваковрсних флека из хаљина.

— Је л' ту фабрика? пита Јова улазећи у Настину кафану.

— Ооо, ја тошла, тавно ја тошла! Смеје се доброћудни Шваба па се заценио од смећа што га Јова није одмах приметио.

— Деде дај, Насто, педесет и две табле и две карте... Овај... тедо' рећи: педесет и две карте. —

Кристијан се смеје па сав помодрио на овај свакодневни виц Јовин.

— Оћемо л', фабрико? пита га Јова.

— О, ја, да играмо. Али нема крадиш жандарм? условљава Кристијан, јер Јова је ужасно волео да збуни Швабу па да краде жандаре.

— А Боже сачувај вели Јова! Што је било, било, а сад ћемо поштено, вели Јова па намигне на Насту. Да ја крадем зар би мене трпео господин министар у служби. Чиновник не сме да краде, Швабо, Српски не сме а ваш швапски може бити!

— А ти јуче крадила много! смеје се Шваба.

— Јуче је јуче, а данас је данас. Него у што ћемо да играмо! Ајде, Швабо, у жене да играмо. Ако ти добијеш да узмеш моју Кају.

— О за мене добра моја Кати; она мени прави кнедле, мени не треба тве жене. До-ста једна! — Не треба ваша жена.

— Ама мени треба твоја, Швабо.

Али Шваба се није љутио!

По неким нама непознатим законима који у васиони владају, некако се један другом ванредно допао; сродне душе на се допуњавале. Шваби је то особито ласкало што се тако брзо и добро упознао са једним краљевско-српским беамтером да је с њим био „пер-ту“; а и нашем Јови допало се све код Швабе, и његова мала женица Катика, а још више је волео да чује кад Шваба стане да говори српски, или кад се као мало наљути па псује српски. А после, погодан му је био још ваљда и с тога, што га је могао до миле воље товарити пред друштвом. Јер Јова је био шалвивчина, волео је да задева; па кад се задева са Србином, онда бива свакојако, и овако и онако, час натовари, час буде на-

товарен, али кад Швабу Кристијана задева онда му је извесна победа и триумф. Шваба не разуме па се само смеје а друштво још више. А Јови је то лако ишло јер је боље владао српским језиком него Шваба Кристијан, а наш, опет, матерњи језик пун је таквих финеса, да још мало, па нећемо један другоме смети ни Бога назвати! Тек ће му наш Јова рећи: „Ајде, кажи, Швабо: „Раскиселише ли ти се опанци?“ А Шваба се мучи да изговори, зашишти као оно ракетла кад се запали, али никако не може да изговори па изађе нешто десето. Е, тога смеха онда! И то тако иде из дана у дан, сваки дан. Таким комедијама при картању збуни га Јова и Шваба редовно губи на „џандару“.

— У шта играмо, Швабо? пита га Јова.

— Са једна кафа! вели Шваба.

— Е па плати, Швабо, кафу, па узми једне старе карте па се учи са твојом Швабицом, госпоја Катиком, па кад добро научиш, а ти онда дођи па се нећеш брукати!

— О, ја блатим, блатим —

— Плати, ја како, кад хоћеш с Ватром да се играш!

Вели Јова па пође у канцеларију јер је већ два часа.

— О, ја видила; господина Јова крадила и данас, и јуче, и увек крадила. Прави комедије а ја не гледала а он крадила — прича Шваба смејући се од срца.

А Јова се полако на прстима врати од врата па стане иза Кристијана, који га не види, па се тек одједаред преви пред њим.

— А ко блатила моја кафа а, Швабо? пита га Јова.

— Ја платила, вели Шваба.

— А ко пила кафа? пита Јова.

— Ја платила а ти пила? вели Шваба.

— Охохо! вели Јова. Ама је слатка! Татлија и кајмаклија! Није ни чудо, кад је муфте! вели Јова па се глади по трбуху. Охохо! Да Бог поживи *цетога* џандара.

Од пола један до два имао је Јова доста времена да се наигра и нашали са Швабом. Седео би увек тако да из далека види шефа кад долази. И чим га спази, а он оставља карте а Шваба би већ, разуме се, платио кафе и по једно винце. Јова би отрчао у пошту, сео на своје место и шефа дочекао.

Тако је живео Јова кроз сва четири годишња времена и дочекао Божић лета господња 1891.

ГЛАВА ДРУГА

Из које ће читатељ лепо видети какав је Јова био
као домаћин.

Стегла јака зима те 1891. године. Баш са свим онако како стоји у календару. То је ваљада и узрок био што су се људи наоружали боље него других година да је дочекају и да јој одоле, јер и сами практиканти, тај лакомислени род, и они се постарали па јој смело у очи гледају у својим дугачким менчиковима које су одмах за првих јачих мразева купили а које ће почети отплаћивати тек о илијским врућинама.

Прошао већ и Св. Никола са славама и стереотипним разговорима на њима и Божић ту кроз који дан. Све се ужурбало да га што боље дочека. Устумарао се свет

а нарочито домаћице наше. Иду по пијаци и заредиле по бакалницама па купују све што им за благе дане треба. Све је то њима остављено а домаћинова је дужност била да набави печеницу и да је уреди. Већ на три четири дана пред Божић виђаш домаћине како носе прасад кућама; срећају се, поздрављају и поносито носи сваки у руци своје слатко бреме. На лицу им читаш понос а око уста, која су већ сад пуна воде од дивних слика које им већ у напред ствара помоћу маште њихова облапорност, видиш неку канибалску прождрљивост. Питају један другог: пошто прасе? и један другом одговара; сваки каже пошто је купио али сваки слаже, бар за један динар каже да је мање платио, а одлазећи један на једну а други на другу страну осврћу се један за другим и гледа један другоме прасе као оно наше госпоје што морају једна за другом да се осврну и да једна другој види шешир и у опште све од главе до пете како јој стоји.

Од свију послова, и канцеларијских и кућевних, и наш Јова је највећма волео тај посао. Ужасну је галаму дигао у мџли, тако да је цела мџла по читаву недељу дана раније знала, да се Јова поштар спрема да купи печеницу.

И купио је.

Купио је доиста на четири дана пред Божић. А то је овако било.

Изиђе Јова тога дана на пијацу и стаде пред једног сељака.

— Оклен си, пореска главо? запитаће Јова.

— Је л' ја? пита сељак и мери га.

— Ти, да!

— Ама зар ја?

— Ама ти ја!

— Ја, вала, из Корита.

— Ама, славе ти, из Корита! чуди се Јова. Е, па онда смо земљаци. Ја сам ти, земљаче, из Секиришта, баш до твога села.

— Е, вјеруј... вели сељак и гледа га и мери.

А Јова продужи питати, и овамо онамо, еле, на послетку изиђе и дозна се из разговора, да су и неки рођаци!

— Е, па, рођаче, баш ми је мило. Велим боље своме да дам паре него неком туђину. Па пошто, велиш, да је то прасенце?

— Ама... вели сељак па гледа још једаред прасе.

— Деде, деде, говори! Знам да ти треба порез да платиш!

— Па четири, рођаче! одговара сељак.

— Је л' гроша? пита Јова.

— Ама како! гроша, рођаче! Динара!
Четири динара.

— Ма зар за то прасенце!?

— Ама какво прасенце, кад је назиме!
Трајаће ти до Малога Божића.

— Слушај, рођаче! Да ја теби дам
два? А?

Сељак ћути.

— А?

— Ниси ти муштерија! вели и спрема
се да иде.

— Два и по.

— Јок... три и по.

Јовану су једнако звониле у ушима рођачеве речи: да ће прасе трајати до Малога Божића. Погледа прасе и немаде куд него признаде, да је заиста тако. Погађаше се још мало и погодише се најзад за три динара, и рођаци се намирише и разиђоше.

— У здрављу да проведеш Божић, рођаче, и да га поједеш! вели сељак пошто изброја паре и нађе да је све тачно.

Пожеливши и Јова сељаку да му паре буду аирли, пође с прасетом кући. Поно-

сито је носио Јова прасе кући и застао навлаш пред Алексином бакалницом, за инат Алекси бакалину (с којим је био у свађи због неког дуга на креду) па заврну мало прасету реп, а оно зачичи тако силно да је Алекса бакалин морао погледати на улицу. Ту се сретете са својим млађим колегом Павлом Постиљоновићем и позва га на први дан.

— Е, Пајо, ако ниси где зват, да ми будеш гост првога дана. Погледај само какво сам прасе купио! Ама ће да се све руска под зубима кад га онако печена с мраза донесем! Зато, никако друкше, него да ми дођеш, па да знаш шта је печеница. А слободно, чикам свакога совјетника, ако његова печеница буде оваква! Погле, прико! А? Пљушти ти вода на уста к'о бандисту на расечен лимун. Хехе! Уживај, прико. Дакле, гилта? Па, прико, нећу ти Бога назовем, ако ми ту љубав не учиниш и не дођеш.

— Добро, стоји! рече Павле и рукова се с Јовом.

— Дакле, да кажем Каји, да је то сигурно?

— Сигурно! вели Павле и разиђоше се. Оде свак на своју страну.

У кући сва три дана журба. Јова је оставио прасе у животу читавих три дана уживајући у његовом ровењу и гуњецању. Тек четвртога дана, а то је на Бадњи-дан, Јован је заклао и ошурио прасе најпре код свога шефа а после и своје. Јова је био чувен као вешт да закоље, ошури и у опште уреди прасе, па за то су се о њега отимали виши чиновници као Г. Начелник, Председник и Шеф поште и телеграфа. Код овога последњег је најрадије ишао и најпријатније провео. Кад дође а он скине само капут а припаше место кецеље неку стару сукњу госпође Перке шефовице па ради посао а све замеће шалу и прави комедију тако да гђу Перку лепо заболу кукови од смеха па само виче: „Доста, доста већ, убио те Бог, господин Јово!“ Пошто се тако одужио код својих старијих, Јова се врати својој кући и посвети сада своје силе њој. Живо се ради у Јовановој кући. Ради и он и жена му, свако у своме фаху, јер госпоја Каја није трпела да се Јова пача у женске послове и ако је то Јова волео и покушавао да свугде забоде свој нос. „Сад ћу те ошурити!“ подвикне му тек госпоја Каја па дохвати лонац с врућом водом а Јова беж' из кујне. „Нисам ја твоја шефови-

ца!!“ А Јова се онда бади на посао који и приличи једном домаћину. На Бадњи дан у вече испекао је на ражњу прасе и обесио га после да стоји преко ноћ на мразу. Као искусан и предострожан домаћин, он се уједно постарао за све. Већ пре тога заплашио је комшијскога мачора с којим се Јова ужасно мрзео. „Е, просто ми се не мили живот због њега“, тужио би се чешће Јова у кафани међу друштвом. Био је то неки ужасно дрзак, безобразан и јешан мачор, који се и незван увлачио у туђе кујне и крао јела. И Јову је често посећивао и пленио га, за то га је Јова и прозвао Јевђовићем и „Картушем“ (Јова је мало читао, али је најрадије читао Темеову Криминалну Библиоку). Поодавно се датира њихово непријатељство, још од ланског пролећа, кад му је мачак дрско и вешто здипио читав јагнећи бут. Од то доба је још неколико пута долазио и крао Јову или му придизао ствари од мање вредности, тако да му је Јова све опростио, али онај бут никако! Управо Јова би му можда и смрсио конце, али никако му није могао да ухвати: одакле је, из чије је, то јест, куће; јер ту у близини је седео и Господин Гарнизонар па је Јова као стари војник имао решпекта, па не

би био рад да се мрази с том кућом. Зато и вечерас није хтео да прибегне оружју а могао га је просто пушком убити (јер Јова је добро гађао) него се баца за њим цепаницом. Причекао је још једно пола часа ако би се мачор још који пут јавио („јер тој поганој секти не може се веровати“, говорио је Јова). И заиста мачор се још три пут јавио крећући се полако обешеној печеници, коју тешко да би могао дохватити, и Јова га сва три пута ужасном лармом дочека и баца се за њим мотком која га мало дохвати, тако да му неће скоро пасти на памет да дође Јови. — Сад је Јова био без бригае за печеницу. И кад се уверио, да је све као добар и предосторожан домаћин урадио, вратио се бацивши још један поглед на своју печеницу која је на безбедном месту стајала.

— Е, мој мачоре, мој зли комшијо, и ја би муфте! рече у себи Јова. Нема муфталука! Ни гуди ни гудала вади! Ту ће чича Јова омастити брке! вели Јова гладећи брке и улазећи у кујну.

Ту је још неко време помагао домаћици; надевао сарме с њом заједно и заметао шале које госпоја Каја није ни слушала, а после посвршаваних послова легао је и

дуго у кревету размишљавао: како је то славно бити Србин.

— А виде ли, Кајо, ону животињу, како се навадила на нашу печеницу? Оће кр-канлука!

— Коју? запита Каја која је уморна од рада целог дана већ готово заспала била.

— Па онога мачора! Ама сам му подвикнуо с једну цепаницу, а он кидну преко зида; неће му скоро пасти на памет, да ми прави физиту. Не знам само чији је, а ја би лако с њим. Да л' ниси ти откуд дознала?

— Ајде, ћути ту па спавај! обрецну се Каја и Јова ућута.

ГЛАВА ТРЕЋА

Она је управо најинтересантнији и најглавнији део целе приповетке, тако главан, да су оне раније две главе управо излишне, јер тек од ове Треће Главе и почиње права приповетка.

О свану и давно жељени благ дан Рождества Христова.

Прошло и јутрење и служба, и побожан свет излази из цркве. Шкрипи снег испод ногу побожних и гладних Хришћана који хитају, из цркве, где су се постарали за своју душу, да се сад код куће исто тако и за своје грешно тело постарају. Међу њима је био и домаћин Јова са својим полагајеником. Међу стотином си га могао познати где се здрави и мирбожа са осталима и хвали своју печеницу и клади се да тако јефтине и добре печенице нико у вароши нема, јер он сам је купио, сам је шурпо, сам пекао и на мраз обесио и не би је, вели, данас оставио па да га код Кремановића позову на ручак. Успут свратише у фурундиницу чича-Сиљана и Јован узнехесницу и још неко тесто а полагајенику

утрапи тепсију са печеним ћураном и тако се крену дома: Јова с тестом а Г. Паја с ћураном. То је тај исти ћуран о коме се вредна домаћица последњих дана више старала него о свом законитом мужу. Кљукала га је све орасима по наредби Јовиној; почела је са једним орахом па је дотерала до тридесет, после му сваки дан умањавала оброк, док није последњег дана спао на један орах. На Бадњи дан је исти слатки покојник само један орах добио, а одмах истог дана га је задесио и суђени час. Шта је даље с њим било, дознаће читатељ, ако буде добар и стрпљив па прочита до краја ову причу. С поносом је пролазио наш Јова поред комшија који, како се њему чињаше, пуцаху од зависти, јер су већ јуче знали да има печеницу а сада видели и ћурана. И то каквог ћурана. Не знаш шта је веће, ћуран или прасе, а кад вам кажем: да је прасе било од седам и по ока (без цигерице и дроба, од кога ће Јова сам својом руком добру једну кавурму направити) — онда рачунајте, какав је био и тај ћуран!!

Код куће их дочека вредна домаћица која се сва зајалурила крај ватре, а они јој се поклонеше. Јова, како га је Бог дао шаљива, поклони се жени и рече:

— Имам част представити вам мога колегу Ђурана!

На које се колега поклони и утрапи домаћици тепсију а ова му отпоздрави, поклони се и рукова се с њим тако смерно и стидљиво, управо млитаво, како то само наше домаћице умеју. Пружи сву руку и Павле осети отприлике онако, као кад би му неко једну спљоштену папучу утратио у шаке. Домаћица се увек умела понашати онако како часној жени приличи; пред мужем се увек држала у пристојној даљини од свакога, на чак и од таког познаника какав беше господин Павле. А била је прилична; држала се још добро и ако се поодмакла мало од пролећа живота свога. Али што је било некад лепо, остаје ипак лепо, као што су, што рекао неко, класичне грађевине и у развалинама лепе, тако је и Јовина госпоја Каја још доста дражи задржала и спасла од „сверазоравајућег зуба времена“. А нарочито су је дражесном чинила и лепо јој стајала она три младежа и то два на десном образу и један на левој страни, или обротно, сад ћу вас слагати, јер баш не знам како беху распоређени, пошто се то међу њима приликом сваке тоалете, па вам то прецизно не би могао казати ни сам го-

сподин Павле који је за чудо волео женске с младежима.

— На шта нам доносите? запита домаћица полагеника.

— Зиме, госпоја Кајо! вели полагеник.

— Вид'ла сам... вели она, хладне вам руке —

— Хладне руке... ама врела љубав, уграби полагеник док се домаћин устумарао тражећи папуче.

— Чуће се! додаде домаћица (онако полако) намештајући дуге шишке и перлама опточену белу шамијицу око главе, док је Јова испод кревета тражио папуче,

— Сед'те, господин Пајо, што стојите! рече гласно домаћица.

— Ајде, жено, послужи ракијом па да се то руча, да не дангубимо, вели Јова који се већ извукао испод кревета с папучама и навукао их, јер данас, наравно, да није мислио никуда из куће излазити као добар Хришћанин.

Полагеник седе и стаде правити цигару.

— Ама, остав' се тога, прико. Сад ће ручак, тек што није! Ама прико, што ће бити уживанције и крканције! Што ћемо да се провеселимо, за причу! Прасетину стегао жесток мраз, ћуран масан а вио ка' гром! прича Јова задовољан.

Сто је већ био постављен и јело се донело на сто и они поседаше.

— Стој! викну Јова. Не тако него овако. Седи ти прико овде; ти Кајо, ту, а ја ћу овде. Згодније ми је одатле да устајем кад затреба да пуцам!

Јова је био, доиста, увек лојалан и послушан грађанин и сам не би прекршио пред Божић издату наредбу да се не сме пуцати. Али је он и то знао, да ће ту наредбу свакако па и сам наредбодавац слабо зарезивати. Чекао је само да чује макар један пуцањ у комшилуку, па да се одмах и он придружи том јуначком торжествовању, да и он испали. И доиста, не потраја дуго па се чу: Дан, дан! из комшилука; одмах за тим се осу из друге, треће, четврте авлије па и из авлије самога господина-Саве, писара начелства.

— Е добро је, рече Јова. Жено, чорбу на сто а ето мене сад. За тим скиде пиштољ с чивилука и огрне женину бунду (Јован је увек волео да се раскомоти, онако у прелуку, кад руча) и изиђе напоље пред кућу. Левом руком направи пола „Ферта“ а десну с пиштољем диже у вис и испали. Изгледао је у том тренутку као каква статуа, какав споменик јунака некога, онако од туча саливен. Јован окиде.

Ја страшно ли је запраштио стари кремењак, једина заоставштина од деде по матери!

— Пали комшија! викну задовољно Јован ономе у другу авлију своме комшији с којим се слабо и познавао. Срећан Божић, и добар апетит желим! додаде Јова.

— Хвала, такођер и вама! чу се из комшилука. Извол'те да ручамо.

— А хвала, постарали смо се и ми! одговори Јован и врати се у собу.

Док је Јова на пољу поздрављао Божић, ови су унутра, по Божићној песми манифестовали мир међу људима и благовољеније.

— Море, ти се не шалиш, вели му Паја.

— Зове ме овај мој комшија на ручак, вели Јова задовољно чистећи кремењак. Е, мој комшија, мислим се ја, да ти знаш какав је деликатес моја печеница, не би ме звао него би и сам дошао да га чалабрцнеш мало.

— Ама ти баш палиш, прико!?

— Нема ту, него где погледам, ту погодим! вели Јова пунећи пиштољ. Затим га остави високо, да га жена не би дохватила, јер таким стварима само људи могу руковати. Стари сам ти ја ешкија, прико! Кад сам служио у војсци, онда

беху још „јегери“ са зеленим испушкама. А, прико, да си ме нешто онда видео!! А ја тек само искривим моју јегерску капу на кроз абаџијску чаршију у Београду, а тесак ми на дугачком лагираном каишу. Жестока посла, прико; само не смем од жене да причам моја ђаволства јер, ено, већ се љути! А тек кад прођем, чујем из авлије како неко пева: „Јоване, прво гледање!“ Хехе, шалим се жено, шалим! Не бој се!

— Е, већ ја —

— Војник ја, ја како! А старе пензионарке само притискују солуфе кад прођем а ја ка' из кутије. Море, прико, био сам ти војник, јунак, прико, сератлија... Могао сам и тамбурмаџор да постанем, само да сам за три прста виши био. А у крви ми је то било! Моји су стари из Арнаутлука, а дед ми је петнаест година војевао с књаз-Милоша у Милошевој буни —

— Ајде не причај ту, прекиде га домаћица, него седи већ једном! Слушала сам већ сто пута те твоје историје

— Море, не знаш ти ни стоту чест и ако си слушала! Да има ко да седне па да бележи! А ја да се мајем под старост нема, прико, смисла! наставља Јова ту-

марајући и тражећи нешто по соби. Господин Чеда, наш министар, пише тамо неке историје; море, ја да му седнем па испричам, па да спише моја разна житија и чудествија, па да изиђе књига за три деловодна протокола или „Аманетника“ у београдској централној пошти!

— Ајде, седај већ једном! осече се на њ домаћица.

— Ево, ево! Тако! рече Јова и седе. Отпоче ручак.

Ја нећу описивати шта је све било. Ко је год био полаженник, тај ће знати све то. С почетка се више радило него говорило, јело се. Домаћица устаде да транжира печеницу. Јова не да нипошто, хоће он. Диге се ужасна вика. Јова вели да је то домаћинов посао, а Каја опет њему, да он неће то знати, да је његов алат перо а не велики кујнски нож. Јова се хвали да је он мајстор у томе; двадесет и пет година транжира он свакога Божића.

Изнесе печеницу на сто. Румена, лепа печеница, кора јој мало испуцала. Домаћин стаде сада, раздраган погледом на печеницу, хвалити и јело и домаћицу; том је приликом испричао, како се у своју домаћицу управо заљубио пре но што је узео, а узео је без пара, а и сам није

тада имао више од шездесет пара у бакру у цепу када је испросио ту лепу садашњу домаћицу Кају. „И Бога ми ти кажем, прико, да се не кајем“, рече Јова. „Ама види, види, прико, какво је само ово ребарце! На, узми га, ево и ово, па ево ти прико и ово уво; на, прико, и овај бубрег, на ево ти, прико да ти одечем и ово друго уво!“

И све то потрпаше пред прику у тањир; натрпаше толико да се прика једва видео иза нагомилане заире.

— И шефова је печеница добра, ама није ни шегра овој мојој. Криво шефу па вели: „Е, Јоване, рђаво ћу те кондуитисати, што ниси *ти* дош'о да ми купиш и изабереш печеницу кад си мајстор у томе!“

— То верујем, вели Каја, али да коју добру рекне за тебе, то неће!

— Море, шали се, шали човек. Добар човек, воли ме што сам шалција. „Е, Јоване, Јоване, тек ће ми рећи шеф, много знаш, много ћеш и патити.“ „Ама и патим сам и патим једнако, господин-шефе“ велим му ја. „Па сам си крив, вели он; теби што на уму то и на друму, а свет, Бога ми, неће то да трпи!“ „Е, то му је, велим му ја, шта му сад знам кад се никуд из ове коже; нараф ми је, велим, таква.“

— Ама, окани се господина! Шта си му уз'о сад ту ваздан причати о себи? Ваљда је он дошао само тебе да слуша!? прекида га госпоја Каја — која је имала много занимљивија разговора с господином Пајом, јер је опазила, да је Јови већ отишла машлија на раме, а то је био поуздан знак, да њен Јова сада ништа нит' види нит' чује. — Изволте вина, госпо'н-Пајо.

И домаћица зврцну благо по носу г. Пају и досу му у чашу, а то је ваљада била већ петнаеста.

Паја узе чашу и куцну се с домаћицом и домаћином и сви испише чаше.

— Жено, викну озбиљно Јован, да се госпоја Каја трже, па изврну чашу и стаде је разгледати према прозору, а каква си ми ти жалосна домаћица, а што ти ниси ове чаше опрала?

— Како нисам, опрала сам их! брани се госпоја Каја.

— Ниси кад ти кажем, дрекну Јова, ето су од зејтина. Гледај, и не познаје се да је било вина у њима! Гледај!

— Е, теби је све до шале!

-- Хехехе! смеје се Јова задовољно. Шалим се, жено, шалим.

Ударило богме винце у лице па Јова неће да стане него тера даље и ако је

жени досадно. Јова прича своје подвиге у касарни и ван ње док је још „јегером“ био, а домаћица прави куглице од леба па тек по некад баца и луци г. Пају, а он само шиљи брк и слуша бајаги пажљиво домаћина и осмејкује се једнако. А Јова пада све више у ватру, налива и себи и полагајенику, испија и своју и полагајеникову чашу, храбри га осмех полагајеников па прича даље.

— Ја сам ти, прико, тај, наставља Јова, за добро сам добар ка' овај залогај, рече и показа пресећу главу, да ме олижеш, прико! Ама, ако је за инат, за зло, е, хе, и ту сам ти ђида, прико. Е, недам, прико, ја, па то ти је. Ја сам ти од арнаутске сорте... мој дед је петнаес —

— Ама, остави се, Јово —

— Ја сам пореска глава бре, војник, бре, од јегерског рода и оружја, па кад у недељу зачешљам косу, па умочим чешаљ у шећерну воду па потерам солуфе преко качкете а качкета на криво, — па шта мислиш ти, какве госпоје и министарске и пуковничке ћерке (ћенерала онда још не беше) па све трепљу за мном! Какве госпоје! Шта је ова госпоја Катика Кристијанова жена! Ти незнаш то, прико, не иде ти у главу, ниси био војник —

— О молим, молим, прико! брани се полагеник. Сваки је Србин војник!... И ја сам војник — разуме се, у неком виду. Ја сам у административном особљу; истина, то је неборачка јединица, ама све једно, не можемо сви ни војници бити! А после, држави баш и треба и писмених људи у рату! Није ово сад Карађорђево и Милошево време —

— Море, каква администрација! *Борац* јеси ли, питам те ја, к'о ја што сам, и крв пролив'о и ране добио о бомбадирању! — Море, у главу сам рањен; у главу, прико!!... Ево, да видиш; ево гледај, рече Јова и утрани му главу у шаке.

— Верујем, вели г. Паја.

— Јок, јок; увери се на лицу места! вели Јова.

— Ама, верујем, де...

— Ама, јок, нећу ја да ми после те ово те оно кажеш —

Шта ће прика, него стаде тражити ту рану на глави, али је никако не нађе.

— Нема, прико.

— Ама ту је, ту је, јеси л' ћорав? дере се Јова.

— Нема је никако! вели, Паја, можда је зарасла, извињава га полагеник.

— Е, може и то да буде, вели Јова. Шта велиш, кад раку може нова нога да израсте, што к'о мени да не може рана да зарасте. А, болач, колика је била; видио се мозак... а сад се не види.

— За Бога, Јово, моли га домаћица, ти како си почео, још ћеш нам и госта о-терати.

— Ка — — јô! Лево круг мърш! про-дра се Јова.

— Сто си пута већ то причао, како си „јегер“ био; све то те то! Остав' се, Бога ти! Да забављамо господин-Пају. —

— Кајо! викну Јова на лупи бесно ногом и зашкрипи зубима и опсова нешто арнаутски (а то је свега и знао) и хтеде је бесно погледати али му очи, одоше на салату од целера. — Зар ти мени то! Тво-ме Јови! Видиш ли, море, онај пиштољ?! Сад ћу ти га скресати у чело! Ти мене знаш! Кад ме на овом степену видиш, — мани ме! Ја сам звер у пићу.

И „звер“ се заљуља и умало не паде са столице. Настаде страшна галама; домаћин се дерао и галамио за шесторицу. Дигла се у том иначе мирном дому већа галама него да си потерао читаво туце жена у апс. Јован је имао неку чудну на-рав у пићу; дође му, тако, у том стању,

па хоће шлифовану чашу да гризе и једе,
а жена му не да то никако. „Кајо, виче
Јова па све крешти, ако си ми вјерна и
ако ме волиш, дај ми чашу!“ а она му
отима и цичи: „Јово, ако ме волиш не лу-
пај fine чаше; то је презент од кума!“
— „А, од „кума“ велиш, знам ја и тебе и
тога твога кума!“ дера се Јова па врти
главом. Тако је то често било па тако и
сад. Мораде се на послетку и полагањик
умешати, да се домаћин остави шлифоване
чаше. Јова попусти, али сада стаде, онако
седећи, лупати ногом о патос и терати до-
маћицу, да одмах иде и да доведе Лату Ци-
ганина са свирачима.

— Ама, прико, батали то! умирује га
полаженик.

— Е, па добро, ајде да оставимо то! —
Прико, ајде да певамо. Кад нећеш Цигане,
певај ти сам! Ти си певач, знам те добро
да си певач.

Бадава се прика извињавао да он ни-
када не пева; све то није помогло, он мо-
раде запевати.

— Чекај! ранжира Јова. Идем ја на-
поље да испалим један тѹфек, Срби смо, а
ја сам ти, прико, стари ешкија, „јегер“
прико! Ех, кад накривим ону несрећну
поднаредничку јегерску моју качкету, па

све померам цименту чиновничким женама и абаџиским ћеркама у Београду! А ти отпочни „Рождество“, а ето и мене одмах да ти помогнем.

Силно ли пуче стари кременџак, као оно некад Крњо и Зеленко на Жабљаку. Госпођа Каја се трже и запуши уши а полагажник рашчешља бркове и отпоче „Рождество“ уз припомоћ домаћице а после и домаћина Јове.

— Е, сад, прико, ајде једно „Многаја љета“. Да ми помажеш а ја ћу започети.

Запеваше. Најпре домаћин, за њим домаћица да спасе певање, а за њом полагажник да изведе певаче на прави пут. Али баш тиме упропастише песму. Ту се измешаше и свако дераше на своју страну тако дисхармонично како само може бити кад се то наше „Многаја љета!“ пева. Понављали су једнако само да би бар једном лепо завршили, али све бадава; било је све горе и горе. Уморни понацају сви на столице, куцнувши се чашама.

Тамап седоше, а домаћину паде на памет, да још није било здравице, а ред је наздравити полагајнику. Устаде понова, диже чашу и накашља се мало.

— Чујмо! рече полагажник.

— Чујмо! прихвати госпођа Каја.

А домаћин устаде и отпоче здравицу. С почетка је ишло и које-како; разумело се бар шта хоће да каже. „Теш ми је, прико, рекао је Јова, што баш теби наздрављам. Ти војник, ја војник, стари „јегер“, па се то слаже као стикови у песми, и личи прико, да ја теби наздрављам као другу, војнику и врсном поштару који си ти поштанску струку на један, рећи, висок степен уздигао у отечеству нашем, да се сада поштари могу сматрати међу прве синове ове земље, а то што си ти мој пријатељ, то је једна радост моја велика, прико.“

А полагањик се само клања и вели: да ће он и у будуће такав остати и трудити се, да још више оправда тај леп глас о себи, и да још више доказа о пријатељству свом према Јовиној кући. За тим је Јова још дуго говорио, али нит' је он знао шта говори, нит' га је полагањик слушао. Г. Паја и госпоја Каја уграбише прилику док је Јова говорио, завараше му укочене очи, и попише најзад тако звани „брудершафт“, а домаћин не види ни беле мачке него свршава своју подужу здравицу с речма: „И у то име дижем ову чашу и велим ти и кличем: Здрав си, прико! Киљадили ми се такви пријатељи!“

— Да Бог да! одговарају Паја и Каја.
Куцају се и седају.

Кајо, испеци нам по једну кафу тат-ли-кафу. Кајо дере се домаћин и враћа је, донеси *Лиру*, песмарицу ону!

Кад му донесоше *Лиру* на којој није било прва три листа, домаћин узе да пева прву песму која је била на првом очуваном листу, и испевао је тако сам неких седам страна сваковрсних песама, све на један глас.

И сад, или је то била моћ песме или последица дерања, тек се Јова после певања разведри мало по мало. Али сад опет полагањик падаше све већма у севдалук; сад он стаде домаћина терати да пију.

— Побратиме, виче полагањик, побратиме, немаш бре бољег пријатеља од мене! А знаш ли, бре, жivotињо, да сам зват данас код Господина Начелника, па нисам хтео да идем, извинио сам се лепо. Управо сам одбио, има велим пречега, па идем тамо.

— И јесте, вала, и ја би ти исто учинио.

— Па и ми мислимо, госпо'н Пајо, рече домаћица и примаче се ближе госту.

— А, са свим! вели полагањик,

— Е, фала, прико, фала! вели задовољно домаћин. Кајо, пипиревко моја, оди

ближе, оди до мене ... ту, видиш, до мене седи...

„Седи, душо, до мене,
Еј, да ми срце не вене!“

пева домаћин и загрли своју Пенелопу. Деде, овде, овде пољуби твога ћиду, твога Јована! Ех, да ми је сад она моја стара поднаредничка „јегерска“ персона, не би те ни молио; не би ти ни дошла на ред. Деде, Кајо, твога „јегера“ у образ.

Госпоја Каја се најпре и као ваљути, и напружи уста тако јако да јој сва три младежа чисто одоше на једну страну. Али на послетку, кад Јова рече, да је то све само шала, учини му по вољи и пољуби га гледајући у прику.

— Е, дед ми сад отпевај једну, ал' онако што год. Да ви'ш, прико, како пева! Ти ваљада ниси то ни знао! Уме она жестоко да пева! Отпевај ми баш ону, знаш, због које сам те и завол'о.

После малог устезања и одбијања домаћица пристаде и отпоче:

„На те мислим када зора свиће“,

а све гледа преда се и једнако чисти руком мрвице на столу и скупља их на гомилицу. Само кад је дошла на онај стих:

„Јер без тебе шта је живот мој?!“

ту је на прику пао један болно - умилни

поглед који се нешто мало успут и за Јову закачио.

— Е, тако те 'оћу! вели Јова раздраган, па је загрли. Ето видиш, прико, тако се ми волемо. А има, Бога ми, и за што да ме воли! Јер ја, Бога ми, нисам к'о други мужеви —

— Ђути, ћути! напада га госпоја Каја. Знам те! Сви сте ви мушки једнаки... ја, госпо'н-Пајо, је л' тако? и лупи га кришом по руци. А ти Јово особито! „Испод мире, три ђавола вире“... Ко те не зна, јоој —

— Није, Бога ми, ја сам један миран човек. Што је било, било! Док сам био јегер... али сад, сад све чесно и поштено! брани се Јова, а мило му што га Каја сумњичи. И сада опет поче да прича како су се он и иста Каја упознали, заволели и узели. „Чим се видесмо, заволесмо се, Ја одмах рекох: „Ил' њу ил' ни једну!“ а она: „Ја-л' Јову, ја - ли црну земљу!“ Толико му беше. „Сакаш ли ме Петко? Сакам те Петкано“.

Ни он ни она нису имали ништа; он, вели имао у џепу само шесет пара крајцара кад је испросио. Ал' се, вели, сад не каје. И два месеца после венчања читало се у новинама: „Јављамо пријате-

љима и познаницима да смо се венчали с Кајом Н*, и по томе је сад она моја венчана и законита жена.“ Од то доба једнако лепо живе. Било је, истина, у њиховом иначе ведром животу и мутних и облачних дана; по неки пут је пала суснежица на њихов љубавни жар, али је то све стари жар најзад отопио. Једаред га је и оставила била и одбегла некој својој тетци за коју је тад први пут и чуо Јова да је у опште има на свету. Оставила га је кривећи га да је тирјанин и лола а он опет њој пребадивао за неког пешадијског наредника, писара из дивизије, неког малог вицкастог штиглица са грдним шишкама испод француске качкете, са лакованим каишем и ужасно шиљастим ципелама које су се једва виделе испод панталона названих „трумбетен-хозен“. Био је то један од оних канцеларијских пацова, који су имали леп рукопис и страсно волели да шпартају разне рубрике. Био је пешадијски наредник а да се звао „Лепи Мика“ држим да је излишно било и спомињати. Неколико недеља после бегства Кајина наредника Мику задеси несрећа. Нађу код њега неке мало крупније неисправности тако да га ни његов леп рукопис није могао спасти, и он оде у једно ново друштво. И

ту је био писар али је сада бележио колико је четки, песконица, фрула и солира продато суботом у корист државе и осуђеника Казненога Завода. У том се и Јова одмекшао и нашао да је данашњи свет тако пакостан, да би, што рекли, и два ока у глави завадио. Сети се Каје и свих удобности брачнога живота, а утеши се и тиме што је, ако ћемо право, и он био лола, „над доле лола“ па дао жени повода да поклизне мало. „Хоћу, рече Јова, да извадим „дијамант“ из блата, и једнога дана могао се у званичним новинама читати овакав оглас :

„Моја жена Катарина, названа Каја, оставила ме је пре неког времена, слушајући совјете наших заједничких непријатеља, завидљиваца којекаквих, којима је цјељ била да помути нашу брачну срећу и фамилијаран живот. Овим ја сада позивам речену моју супругу Катарину, т. ј. Кају, да ми се у року од данас па за петнаест дана врати своме законитом супругу да и даље практикујемо брачни живот и супружанске дужности. А у случају да ми се у реченом року не врати, по истеку тога рока бићу принуђен повести против ње брачну парницу, и онда до виђења госпоја Кајо, „фантазијо“ названа, у конзи-

сторији, а питаћемо се онда и за наредника, „лепога Мику“ назватог, а такођер и за твоју „тетку“ које да ми се каже од чега она живи?“ Потписан: Јован Максић указни поштар.

И некако, ђаво би га знао како, али код тога света све може да буде. Једнога дана куд и камо пре постављенога рока, ето ти му ње. Дошла је пред вече, у немачким хаљинама. По сахата се онако у пеширу разговарала с Јовом, а за тим су испод руке у љубазном разговору отишли у кафану на вечеру за инат душманима.

После су лепо живели. Никад свађе.

— А, шта, рече му један, а ти се помири са твојом домаћицом.

— А што? запита Јова. Па и ако сам. Што кажу, извадио сам дијаманат из блата.

Јова је задовољан био с њом и увек је хвалио. Па тако и данас на Божић, пуна му уста њене хвале, па наставља:

— Добра кућаница, то ти, прико, више вреди него ова пуна соба дуката. Жена ти је, што кажу, стуб куће; бадава што човек колима доноси у кућу, кад то рђава домаћица може с један напрстак да разнесе. А моја Кајка уме да шпорује, мајстор је у томе! Лане сам ти, побратиме, наш'о шест наполона у сламњачи. Поми-

сли само, а ми све у банкама аконтирамо. „А откуд то?“ питам је ја. „Па ја скућала пару по пару, вели ми она, грош по грош, да ти и не примјетиш.“ Па како? питам је ја. „Ето тако, вели она: док ти спаваш а ја ти чистим панталоне, па онда извадим по неки грош ајлука. Оћу, вели она, да се подновим“. „Ако ако, велим ја, „и Бог је најпре себи браду оставио.“ — „Кад се тако накупило мало повише, вели ми Каја, а ја променем у наполон. „Зрно по зрно ето погача“, грош по грош ето наполон. Тако један, тако други — док се није накупило до шест наполона.“ А ја реко: Е, ово је, Кајо, за чичину браду! Те ти ја то лепо узмем — ту Јова задовољно поглади и скупи браду у десну шаку па онако обешечачки затресе главом и настави — па ти ја, прико, купим за те паре себи један зимски капут, па кад га донесо' кући а ја, пољубим Кају па јој кажем: Ово теби а ово мени. Море, зверка сам ти, побратиме, па ме нема! Ено га видиш тамо онај. Носим га већ пет година; и још, ће пет да ме носи. Брински штоф, све сама чиста вуна. Ишчупај, прико, мало вуне, па запали, да видиш да нема варанције.

— Е, па таку ми жену дај, прико! Она све то зашпоровала, пару по пару, да одене свога сокола. Она ми скува, намести, опере, ушије, уpegла. Ено онај други капут већ тео да баџим, искрзали се рукави а она неџа, него наставила рукаве сомотом, па сад к'о и нов да је. Чарапе ми оплете и подштрикава. Да видиш само! Овако што само овај ђиџа носи.

И ту сад Јова показа чарапе што, је у осталом било и излишно, јер је и прика имао бар пола таких истих са ранџтлама, онако жутиџ и плавим перлама ишараниџ.

— Ал' нису лепше од мојих! рече Паја и не осврћући се на узнемиреност госпоја Каје. И сад опет њему наспело да се похвали својим чарапама. — А видиш ли, прико, ово? Није коме је речено, већ коме је суђено. Исте к'о и твоје!

Не знам баш поуздано, је ли Јови све јасно било, али тек некако после овога разговора постаџе нешто озбиљнији. Поче се као кроз маглу присећати свега онога што се десило о ручку; многе слике му изиђоше пред очи. И њему дође нешто тешко, паџе му неки терет на душу. Обузе га као нека меланхолија која тако често, некако увек упоредо с вином, обузима сваког смртног.

И Јова се сада даде у туговање и за-
ћута. Гледа по столу и види изобиље на
њему, али се сети да се каже да „није
сваки дан Божић“, и да има много муч-
них дана преко године. А како је код дру-
гих, који нису ништа бољи од њега; код
њих свакога дана као код њега на Божић!
Дало му се на жао, ради многога чега; и
овога данас и свега онога што га је у жи-
воту задесило. Кад помисли: шта је, а
шта је све могао бити. Да је свршио шко-
ле, па како му је књига ишла у главу —
куд би његов крај данас био!? Сети се
дописа које је некада писао и оних лас-
кавих одговора уредништва и просто осети
да је вредео нешто. Можда би био и чу-
вен списатељ! паде Јови на памет данас
на Божић. Седео би тако па би само пи-
сао књиге продавао би их и текао паре.
Обогатио би се, лепо би живео и какве
би тек тада пријатеље имао! И Јова удари
у тугованку, како нема пријатеља на овом
свету.

— Ништа од мене, прико, отпоче Јова
и прекиде врло занимљив разговор између
Каје и Паје. Сад ја видим. Немаш данас
искрена пријатеља да с њим дружески
проживиш. Немаш ни једног, па то ти је!

— И—ју! зачуди се Каја.

— Е, прико, немој тако! вели Паја. Вређаш ме, Бога ми, ти кажем. А да шта сам ти ја?!

— Ех, махну Јова руком.

— Но, то је баш лепо од тебе! А да шта сам ти ја? протестује Каја мало као болно.

— Видим ја! Види Јова и кроз даску!

— Јест, прихваћа Паја, а шта смо ти ми обоје; госпоја Каја и ја!? Море, да ти наточим од срца кашику крви, ако ти је само поможено!

— Море, каква крв! вели Јова. Друга је мука овде! Плата мала а скупоћа велика а поштен човек не може да аванзу је. Кредитора као косе на глави, а у мене пара к'о на жаби длака! Да узајмиш и не вреди; јер што ове доле кредиторске служи памћење, то је једно чудо!! Најлепше ми године, прико, пропале плаћајући те проклете мјенице!

— Море, а зар је, опет код мене и код другога цвеће! теши га Паја.

— Не знам већ више, Бога ми ти кажем, наставља Јова, ни којим сокаком да ударим. Дође ми, прико, па... да се луфтбалом шетам по вароши... А да је бар нека велика сума! —

— Што не пијете госпо'н - Пајо? рече госпоја Каја, па му насу чашу и наже се на полагањика. — У моје здравље још нисте пили, госпо'н-Пајо. Да се куцамо.

А г. Паји дође нешто мило, као мачку кад легне испод врућег шпархерта, па се брзо маши чаше и куца с домаћицом а вели домаћину :

— Море, прико, ти само накриви капу па уживај! Колај работа за то! Па ако ми један другом нећемо да помогнемо а да ко ће?!

— Ех, за то Моша Калдерон не да ни пребијене паре! вели Јова.

— Е, баш ми је криво, прико, што не могу сад да ти докажем, прангијо једна, колико сам ти пријатељ! А да имам, ја би ти показао, шта је све у стању један добар пријатељ за свога пријатеља да учини!

— Не, без све шале, вели Јова, имао би за нешто да те замолим. Мала је ствар, тебе ништа не би коштало а мени би било споможено. Није много . . . лако ће ти бити да ми учиниш —

— Господин Пајо, вели Каја и диже чашу, ово у ваше здравље.

— Баш се ономад нешто мислим и разговарам, кога да узмем још. Па се Каја

добро присети на рече за тебе: „Па ето господин Паја, вели Каја, он нам ваљада неће одбити“. А није велика сума . . . три стотине. Имам већ један, треба ми још један потпис, па мислим кад би ти, прико, хтео ?!

— А, ја ?! О молим . . . молим . . . наравно, здраге воље, што не? рече г. Паја мало тањим и тишим гласом, па узе претурати „пуслице“ с једнога на други крај тањира. А после мале почивке запитаће: Ааа, овај . . . колика је сума ?

— Па четири стотине динара, драги прико. Треба ми, па не могу да чекам. А кроз три четири недеље имам, истина, да примим повећу суму, е, ал' муке, прико, што мени сад треба, па ми дуго да чекам. Кад примим ту суму, одмах ћу исплатити целу мјеницу. И ја ти, прико — ти знаш мене ! — не марим за то трчкарање и пролонгирање. Море, жебрачка посла ! — А нисам ти, прико, ни од оних што само траже потпис, а после им ни бриге, него испадне на оно што се пева у песмарици: „Бриго моја, пређи на другога, на другога на жиранта мога.“ Е, то код мене нема, прико ! Ја сам увек био *човек* спрема жиранта ! А примићу много више. Имам — не знам, је л' ти познато — неку парницу

која тек што се није окончала, па ће ми жена примити неку одштету за претрпљени страх и болове, а и за повреду чести, шест стотина динара. — Дед, Кајо, дај ми оданде ону мјеницу из оног Пољопривредног Календара.

Можда ће сад ко, зачуђен, запитати: Откуда сад Јови Пољопривредни Календар и шта ће баш тај календар њему кад Јованити је кад био нити ће бити пољопривредник, (јер осим неколико саксија госпоја-Кајина цвећа Јова никаква зеленила није имао)?! И са свим је тако. Али је ипак Јова морао баш тај и ни један други календар имати. Не само да га је он купио, него се још сам добровољно понудио да га растура и растурио је равно четрдесет и осам комада, један је и оном Шваби Кристијану утрапио. Господин окружни начелник који је почасни члан Пољопривредног Друштва, и ако ни једне саксије с цвећем нема у кући, добио је педесет комада и Јова је као човек, коме књижевност наша, (а нарочито пољопривредна која је још у повоју) лежи на срцу, понудио се сам да их растури.

Каја поскочи и донесе меницу заједно с пером и мастилом. Јова није много писао код куће; код куће је више читао или

помагао Каји у кујни кад је ова била добре воље, и за то му писаћи прибор и није био Бог зна какав. Мастило је држао у једном дугачком а узаном стакоцету (у коме се обично продаје Паљанов сируп), тако узаном а дугачком, да се држаљица у њему скоро изгубила, стајала је као шпада у канији војно-судског аудитора Саве којег је госпоја Каја само из виђења познавала.

А г. Паја седи и чека а све једнако виче као да храбри и теши себе: „Хоћу, хоћу, како не би . . . наравно.“ — Изгледао је у тај пар онако отприлике као онај бедник коме донесе какав песник какву своју драму у пет чинова на шездесет писаних табака у цели да му је прочита.

Гђа Каја донесе и мету све преда њ. И Пољопривредни Календар и меницу на њему. Јова му примаче мастило које држи у левој руци а десном му предаје у руке перо, а гђа Каја се наслонила иза леђа на полаженика, па му једном руком меће „пуплицу“ у уста а другом га благо помилова по коси.

Е, па поштовани читатељи, а нарочито ви, што ником нити дајете, нити од кога тражите потпис, ви што онако хоћете над сваким да изрекнете суд, е, реците ми сад сами, али онако по души реците: који је

тај смртни кроз чије жиле струји крв а не сурутка, ко би овом сиренском гласу одолети могао!? Ставите се, молим вас, сами у господин - Пајин положај и помислите само на онај нежан символ пуслице, па каж'те, али по души: да л' бисте *ви* имали срца и душе да поједете пуслицу, а да одбијете молбу!? Не би сте, је л'те! Не би ни ја, ни ви, не би ни један смртни. И ја вам онда не велим ништа друго него оно старо: Ко је без греха, *тај*, само тај нека узме камен и нека се баца за господин Пајом.

Тако је стајала та група неколико тренутака. Јова начинио што равнодушније лице а госпођа Каја у толико беше умилјатија и дражеснија. Најчудноватији беше израз Пајиног лица. На уснама му се круни и топи госпоја - Кајина пуслица, на челу неки умор а у очима потпуна резигнација. Изгледао је, отприлике, као какав од оних јадника у шпитаљу, кад му сипају у шољу какву смандрљану медацину. А он опустио руке међу колена, ћути и гледа бесвесно. Не зна још каква је, није је још окусио, али слути, да није ништа добро а зна извесно, да се све то његове коже тиче; да он све то мора прогутати, па шта му Бог

да! Е, тако је некако и наш полагањик изгледао.

— Ево, прико и побратиме, храбри га Јова, само форме ради, да се испуни та њихова формалност! Моја ће жена на леђа а ти унутра. Тако, прико, фала! Ти овде а Каја ће на леђа менице да се потпише. Распитао сам, па ми казали, да има права да се потпише. Каја је, знаш, деловоткиња то јест деловођа, у овдашњој Женској Подружини и има тридесет динара месечно, за то и њен потпис вреди, известио ме Спаса Књиговођа. Она је главни јемац, а ти си, прико, само једна гола формалност, да нас има три потписника. — Е, баш ти фала!

— Фала, госпо'н-Пајо, а ми ћемо већ, што кажу, умети бити благодарни за то, рече Каја наливајући полагањнику чашу.

А прика Паја само ћути. Ћути као да се осрамотио пред кумом; ћути па пушта густе димове и једнако гледа преда се у ону прасећу главу која му лицем окренута беше и којој је Јова углавном био међу вилице једну грдну дгуњу. Дгуња је испала била и прасећа глава, онако са разјапљеним вилицама, као да је зачуђено бленула у Пају, који је такође бленуо у

њу. Тако се гледају њих двоје, печеница и опечени Паја.

Шта ли је, Боже, мислио и премишљао г. Паја гледајући у ту божићну печеницу?!

Ако је она прасећа глава што мислила у тај пар, то је и он.

Али он је нешто подуго тако ћутао.

— Шта је, прико, прекиде Јова паузу. Шта си се замислио? Жао ти ваљда што није овако сваки дан Божић? А? Шта мислиш?

— Па . . . мислим тако —

И, доиста, пошто је мало прошло, г. Паја је морао нешто мислити и размишљавати. И онда, кад сте ми до сад, драги читатељи, веровали, допустите ми да и на крају ове приповетчице будем тумач господин-Пајиних мисли.

Било је већ четири и по часа по подне, и нема сумње, да је у то доба и умор могао осећати, јер ни сама гђа Каја, која му је точила, не сећа се колико је чаша испразнио. Али и поред свега, он је морао у тај пар нешто премишљати. Можда му је пала на памет та фатална околност, што је он донео баш ћурана са фуруне; а то је већ могао, и да није човек баш много сујеверан, рђав предзнак бити, и он га је

требао разумети. А можда му се учинила његова судба врло слична са судбом ове печенице, која је зинула од чуда па га зачуђено гледа и као да га чисто пита :

„Е, мој брате, и сопатниче мој, зар *и тебе* закла и ошури!!“

А Јова Ватрица није био само човек шалџија. Што је он умео да ошури печеницу — мани се!

ШТАМПАРСКЕ ПОГРЕШКЕ

На стр. 17. ред 4 одозго стоји:
пита Аћим

а треба:

пита одација Аћим

На стр. 61. ред 7 одозго стоји:

к'о и да је нов

а треба:

к'о и да је нов. Изгледам у њему
к'о Талијан каменорезац.

На стр. 4. не стоји ништа

а треба:

Посвећено г. Добри Арнаутовићу,
поштару и помало критикеру.

БОЖИЋНА ПЕЧЕНИЦА

БИБЛИОТЕКА

ЖИВОЈИНА П. СИМИЋА

БИВ. ДИРЕКТОРА И ЊЕГОВЕ БОЖ. ДЕТЕ

ВАСИЛИЈА И БРАЋИМАМА

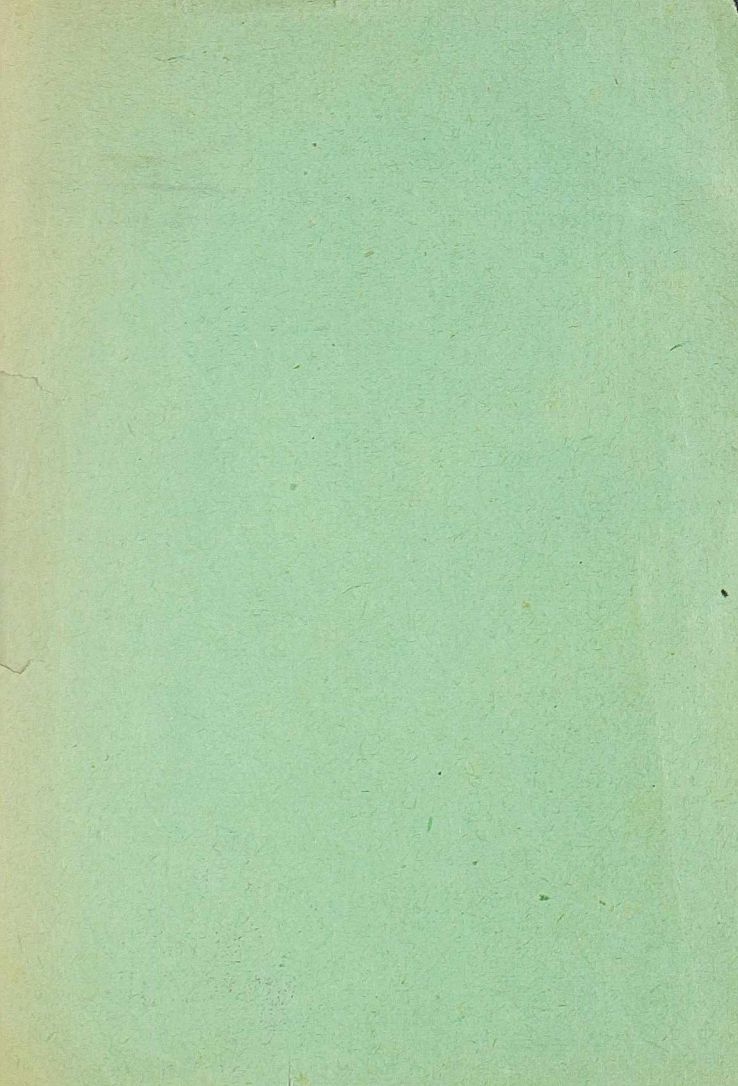
Univerziteteska biblioteka
"Sv. Marković"

Datumi izdavanja knjige:

5. II. 1962

ЦЕНА 60 ПАРА ДИН.
